

D • N
15/6 1949

Debatt kring Ryssland

Den starkt radikala amerikanska tidskriften *New Republic* publicerade för några veckor sedan en rad debatter som ett antal specialister ägnat Ryssland och den ryska regimen just nu. Bland deltagarna, som i allmänhet torde representera en radikal och mot Ryssland relativt förstående opinion, märks åtskilliga vetenskapsmän och publicister som gjort sig kända genom värdefulla arbeten om de ryska problemen. De resultat som nåddes under debatterna är inte på något sätt märkliga, men de bekräftar på ett auktoritativt sätt tidigare framförda uppgifter och iakttagelser.

Den ryska produktionens återhämtning efter kriget underströks av debattörerna. Inom den tunga industrin beräknas tillverkningsgraden år 1950 bli ungefär lika stor som under det sista förkrigsåret, år 1940. I fråga om elektrisk kraft noteras en betydande ökning av produktionen, medan i fråga om järn, stål, olja och en del andra väsentliga industrigrenar någon möjlighet inte finns att redan nästa år uppnå 1940 års nivå. Jordbruket påstås ännu inte ge mer än omkring 75 procent av avkastningen före kriget. Flera av deltagarna framhöll osäkerheten och luckorna i den ryska statistiken och dess tendens att överdriva produktionen; alla på denna statistik byggda uppgifter — och någon annan och säkrare källa finns uppenbarligen inte — måste därför tas med en viss reservation. "Man skall vara poet eller dramatiker för att skildra rysk statistik", yttrade en av debattörerna, professor Bergson vid Columbiauniversitetets ryska institut.

I fråga om löneutvecklingen var man ense om att i varje fall någon realhöjning icke ägt rum under de senaste tjugu

åren. En expert på dessa frågor, S. Schwarz, förklarade att år 1928 reallönerna legat 10—15 procent högre än före det första världskriget; därefter hade i stort sett lönerna sjunkit, även före kriget, och kunde alltså inte nu antas ligga högre än under tsartiden, snarare tvärtom. Socker, smör och kött är lyxartiklar, som en arbetare sällan eller aldrig kan unna sig. En konsekvens härav är att arbetsprestationerna genomsnittligt blir små. För att få fram kvalificerade prestationer på några håll är en väldig differentiering av lönerna nödvändig. I en och samma fabrik kan vissa anställda ha 250, andra 5.000 rubel eller mera i månaden; för att förstå betydelsen av dessa olikheter måste man erinra sig att direkta skatter knappast finns i Ryssland, varför någon utjämning genom beskattning inte äger rum.

Dessa förhållanden, och främst den alltmer markerade klasskillnaden — kulminerande i att de högre skolorna tenderar att monopoliseras av överklassen — leder till ett utbrett missnöje. "När jag talade med bortåt ett hundratal av de ryska desertörer som nu är i Tyskland och som var i Ryssland till 1944, betonade de", sade den kände publicisten L. Fischer, "två saker: att den ordinarie ryske medborgaren vet att han inte har någon möjlighet att påverka styrelsens politik samt att det finns en överklass. Detta är den ryska politikens Achilleshäla, att den tillåtit en överklass att uppkomma, och nu visar denna överklass att det inte finns någon demokrati och inte något materiellt välstånd för massorna." Missnöjet söker man dämpa främst genom propaganda. I denna spelar sökandet efter syndabockar en stor roll. Den antiamerikanska agitationen likaväl som den nyligen igångsatta hetsen mot judarna finner, underströks det, delvis sin förklaring i detta behov av att framställa andra än makthavarna som skyldiga.

Bertram Wolfe, författare till den i våras utgivna boken "Three who made a revolution", klarlade skillnaderna mellan den tidigare marxismen och den nu härskande stalinis-

men. Det jämlikhetskrav som restes före revolutionen förkastades sedan 1931 av Stalin som "socialismens värsta fiende"; staten, som enligt äldre teori skulle "dö bort", är nu ärad som en gudomlighet och tänkes växa ut över hela världen; i stället för demokratin härskar diktaturen och ledarkulten.

Den enighet som präglade debatten visar att huvuddragen i det ryska samhället måste bedömas på i huvudsak samma sätt av ärliga och kunniga demokrater. Enigheten sträckte sig även till konstaterandet av att Ryssland för närvarande inte kan antas våga ett krig, men att det är berett att utnyttja varje svaghet hos andra stater till expansion och erövring.